

POSTANOWIENIE Z DNIA 21 CZERWCA 2012 R.,
III KO 34/12

„Sprawą” w rozumieniu art. 40 i art. 41 k.p.k. jest postępowanie zmierzające do rozstrzygnięcia o przedmiocie postępowania.

Przewodniczący: sędzia SN D. Świecki (sprawozdawca).

Sędziowie SN: P. Kalinowski, Z. Puskarski.

Sąd Najwyższy w sprawie Grzegorza K., po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 21 czerwca 2012 r. wystąpienia o rozpoznanie wniosku skazanego o wyłączenie sędziów w części dotyczącej sędziów Sądu Apelacyjnego w G.

postanowił wystąpienia nie uwzględnić.

UZASADNIENIE

Występując ze wskazaną powyżej inicjatywą, Przewodniczący Wydziału Karnego Sądu Apelacyjnego w G. wskazał, że przed Sądem Okręgowym w W. zawisła sprawa (...), której przedmiotem jest rozpoznanie zażalenia skazanego Grzegorza K. na postanowienie Sądu Rejonowego w W. o nieuwzględnieniu wniosku skazanego o odroczenie wykonania kary pozbawienia wolności. Przed rozpoznaniem zażalenia skazany złożył wniosek o wyłączenie od rozpoznania sprawy wskazanych imiennie sędziów Sądu Okręgowego w W., a także sędziów Sądu Apelacyjnego w G. od rozpoznania wniosku o wyłączenie sędziów. Wniosek skazany umotywował istnieniem uzasadnio-

nych wątpliwości co do bezstronności sędziów, wynikających z „niechęci do jego osoby” oraz „kierunkowego nastawienia” do sprawy z jego udziałem.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wystąpienie o wyłączenie sędziów Sądu Apelacyjnego w G. od rozpoznania wniosku o wyłączenie sędziów Sądu Okręgowego w W. nie mogło zostać uwzględnione z uwagi na brak podstawy z art. 42 § 4 k.p.k. Przepis ten ma bowiem zastosowanie tylko wówczas, gdy w wyniku wyłączenia poszczególnych sędziów od orzekania w sprawie nie można utworzyć składu sądu do rozpoznania wniosku o wyłączenie kolejnego sędziego, którego też wniosek dotyczy, a któremu w związku z wyłączeniem innych sędziów, sprawa została przekazana do rozpoznania. Taka sytuacja procesowa w niniejszej sprawie nie wystąpiła, ani przed Sądem Okręgowym w W., ani przed Sądem Apelacyjnym w G. Inicjatywa podjęta przez Sąd Okręgowy w W. w związku z wnioskiem skazanego o wyłączenie wszystkich sędziów tego Sądu od rozpoznania wniesionego przez niego zażalenia, a następnie przez Sąd Apelacyjny w G. z powodu wniosku skazanego o wyłączenie wszystkich sędziów tego Sądu od rozpoznania wniosku o wyłączenie sędziów Sądu Okręgowego w W., wynika z niedostatecznego uwzględnienia istoty instytucji wyłączenia sędziego. Trzeba bowiem przypomnieć, że zgodnie z art. 40 § 1 i art. 41 § 1 k.p.k. wyłączenie dotyczy sędziego wyznaczonego do udziału **w sprawie** (podkr. SN). „Sprawą” w rozumieniu tych przepisów jest postępowanie zmierzające do rozstrzygnięcia o przedmiocie postępowania. W rozpoznawanej sprawie będzie to kwestia odroczenia skazanemu wykonania kary pozbawienia wolności. Oznacza to, że wniosek o wyłączenie sędziego może zostać skutecznie złożony tylko w stosunku do sędziego, a w składach kolegialnych sądu – sędziów, którzy zostali wyznaczeni do rozpoznania sprawy. Nie dotyczy zaś bezpośrednio pozostałych sędziów danego sądu, gdyż nie można wyłączyć sędziego „na przyszłość” od rozpoznania sprawy w trybie postępowania o wyłączenie sędziego. Takie wyłączenie może nastąpić jedynie z uwagi na dobro

wymiaru sprawiedliwości na podstawie 37 k.p.k. Wówczas bowiem dochodzi do wyłączenia wszystkich sędziów danego sądu od rozpoznania sprawy, ale jest to zawsze wyłączenie sądu, a nie sędziów. Skoro, jak wskazano wyżej, wniosek o wyłączenie może dotyczyć tylko sędziego (sędziów) wyznaczonego do rozpoznania sprawy, to wskazanie we wniosku wszystkich sędziów danego sądu nie zmienia tej zasady i nie wyłącza innych sędziów od jego rozpoznania. Należy bowiem w takiej sytuacji procesowej wniosek o wyłączenie wszystkich sędziów odczytać jako skutecznie złożony tylko w stosunku do sędziego (sędziów) wyznaczonego do rozpoznania sprawy (art. 118 § 1 k.p.k.). Dopiero, gdyby ten sędzia (sędziowie) został wyłączony od rozpoznania sprawy, a następnie po kolei wyłączeni zostali poszczególni sędziowie danego sądu i pozostał tylko jeden, którego też wniosek dotyczy, to wówczas sędzia ten powinien przekazać wniosek do rozpoznania sądowi wyższego rzędu w trybie 42 § 4 zd. 2 k.p.k. W konsekwencji, sędziowie wymienieni we wniosku o wyłączenie wszystkich sędziów danego sądu, którzy nie zostali wyznaczeni do rozpoznania sprawy, mogą rozpoznać ten wniosek, gdyż wniosek o wyłączenie od udziału w sprawie ich bezpośrednio nie dotyczy.

Dlatego też w niniejszej sprawie nie było podstawy prawnej do przekazania wniosku skazanego o wyłączenie wszystkich sędziów Sądu Okręgowego w W. do Sądu Apelacyjnego w G., a tym bardziej do wystąpienia przez ten Sąd do Sądu Najwyższego. Taki sposób procedowania wyraźnie sprzyja przedłużeniu postępowania, który to cel – z uwagi na uzasadnienie wniosku o wyłączenie – jest w tej sprawie wyraźnie widoczny. Nadto stwarza niepotrzebne przekonanie, że sędziowie obu tych Sądów mogą być zasadnie podejrzewani o brak bezstronności, skoro *ex officio* wystąpiono do innego sądu o ich wyłączenie od rozpoznania sprawy w sytuacji, w której poza subiektywnym przekonaniem skazanego nie zostały wskazane powody mogące wywołać **uzasadnioną** (podkr. SN) wątpliwość co do ich bezstronności (art. 41 § 1 k.p.k.).

Z tych wszystkich względów Sąd Najwyższy orzekł, jak w postanowieniu.